



**Професор др НИКОЛА ПАВИЋЕВИЋ**

Последњег дана маја 1974. године Југословенска наука је изненадно претрпјела тежак губитак. У свом радном кабинету, на редовној дужности, преминуо је ветеран Југословенске науке о земљишту, изузетна личност, веома плодни научни стваралац и врсни педагог, др НИКОЛА ПАВИЋЕВИЋ, редовни професор Универзитета у Београду. Смрт је изненадила и самог научника у моменту када је завршавао неколико капиталних дјела, као круну свог дугогодишњег, веома плодног научно-педагошког стваралаштва.

Покојни Никола је рођен 1911. године у Дољу Пјешивачком код Даниловграда, у кући горштакској гдје кроз генерације није старало мушке главе нити умирало, сем на бојном пољу. Дјед му погибе у Херцеговачком устанку а да га његов јединац син, отац Николин није ни упознао. Никола, такође није имао среће да упамти оца, који погибе под Скадром 1913.

У тешким условима он завршава основну школу и нижу гимназију у Даниловграду, а вишу гимназију и матуру у Никшићу 1935. Пољопривредни факултет у Земуну завршио је 1940. и исте године је изабран за асистента за педологију. Познати теоретичар и педагог свјетског гласа, професор Александар Стебурт, добио је у Николи одличног сарадника и достојног наслеђеника. Од тог момента покојни Никола је сав свој живот посветио науци и образовању кадрова.

Докторирао је 1952. међу првих десет доктора промовисаних од оснивања Пољопривредног факултета у Београду и исте

године је изабран за доцента, а 1957. за ванредног професора за педологију. За редовног професора, за предмет искоришћавања и заштита земљишта, изабран је 1964.

У наставном раду био је изврстан предавач и педагог. Знао је на особито приступачан начин да изложи и објасни веома сложену материју науке о земљишту. Због своје непосредности и спремности да у свако доба помогне, објасни и родитељски посавјетује, био је један од најомиљенијих професора код студената и сарадника, због чега је 3 пута добијао јавна признања од студентске организације. За своја предавања написао је 1959. скрипта из Педологије у двије књиге, која су прихваћена од већине југословенских педолога као основна литература у научном раду. Иницијатор је и један од оснивача Одсјека за мелиорације и заштиту земљишта на којем је изводио наставу из три нова предмета: Физике земљишта, Ерозије земљишта и Искоришћавање и заштита земљишта. За предмет Физика земљишта издао је уџбеник, док га је за остала два предмета предухитрила изненадна смрт при коначној редакцији текстова. Поред наставе, на факултету је кроз дуги низ година обављао значајне друштвене и управне функције, па је за посебне заслуге и значајне резултате остварене вишегодишњим радом, добио диплому са плакетом факултета.

Нарочиту пажњу и несебичну помоћ указивао је млађим научним радницима. Код њега су бранили докторске дисертације преко 20 доктора наука, од којих су многи већ редовни професори или истакнути научни радници широм Југославије, а неколицина и академици.

Професор Павићевић је током дугогодишњег плодног научно-истраживачког рада оставио Југословенској науци преко 60 научних и стручних радова, које је сам или са другим ауторима објавио, било као посебна издања или у разним научним и стручним часописима. Његово стваралаштво представља наставак Докучајевске науке о земљишту, започето Стебутом, коју је он проширио на до тада непроучена подручја наше земље уносећи савремена сазнања и модерне методе истраживања. Посебни допринос Југословенској и свјетској педолошкој науци дао је проучавањем земљишта брдско-планинских области Црне Горе и Србије, као и проучавањем земљишта скоро свих пјешчара у Србији, дајући и оригинална рјешења за искоришћавање, уређење и заштиту ових земљишта. Знатан број његових дјела у цјелини или дјелимично, преведена су на енглески или руски језик.

Добитник је Октобарске награде града Београда за стваралачки рад из области науке.

Неуморни радник несебични сарадник и организатор научног рада он је био незамјенљиви руководилац или савјетник број-

них педолошких институција у земљи, а нарочито Института за проучавање земљишта у Топчидеру, Пољопривредног института у Титограду, Института за водопривреду „Јарослав Черни“ у Београду и других.

Посебно тежак губитак његовом смрћу претрпјела је једна нова научно-стручна област наше привреде — бонитирање земљишта под чијим руководством је ускоро требало да добије научну основу и разрађен? критеријуме за практични рад.

Југословенско друштво за проучавање земљишта је његовом смрћу изгубило једног од најомиљенијих својих лидера. Професор Павићевић је био један од организатора и један од првих предсједника ЈДПЗ, а 1954. је изабран за члана Међународног педолошког друштва. Такође је био један од оснивача и стални члан редакционог одбора часописа „Земљиште и биљка“.

Његовом великом заслугом и залагањем уходан је капитални рад на изради педолошке карте Југославије размјере 1:50 000. Као вишегодишњи предсједник Међурејубличке комисије за израду ове карте, показао је све врлине научне ширине и благотворног конструктивног дјеловања у свим ситуацијама када је долазило до разногласности при усаглашавању ставова, унифицирању методике или у погледу садржаја ове за науку и праксу тако значајне теме.

И поред тако бројних обавеза увијек је налазио времена за добру књигу. Осим педолошке литературе нарочито га је занимала филозофија, која му је била опсесија и релаксација у исто вријеме. Његош је био његов идол, а родни Гарач вјечита прекупација, чији су га шумовити висови трајно плајенили.

Чак и последњих мјесeci када је случајно сазнао да има тешку срчану болест, није послушао савјете љекара да се повуче на дужи одмор, већ је грабио да што више уради, да заврши значајне радове и испуни примљене обавезе, којих је било исувише много.

Човјечност, родољубље, благородност и тиха достојанствена скромност биле су доминантне црте Николина тврдог карактера. Њих је неријетко пратила и сјетност, нашто је без сумње утицао прерани губитак оца и старијег брата Јована. Презирао је површност и каријеризам у струци, као и сваку врсту раскоши и луксуза у личном животу. Посљедња му је жеља била да му кости смијешане са мајчиним и братовим почивају под мрки Гарач, иако је сваки крај своје домовине једнако и безгранично волио.

Нека успомена на свијетли лик Професора др Николе Павићевића и његовог мјеловног инжењерског цињања пољопривредној науци и струци а уједно и човјечних и братских

односа и разумијевања, разборитости и међусобне толеранције — управо онако и у оној мјери како нас је личним примјером учио читавог живота.

Нека је слава нашем драгом Професору и вјечна хвала за велико дјело које је оставио у наслједство нашој науци, а посебно пољопривредној струци.

*Инж. агр. Грујица Буретић*



**Др БЛАГОЈЕ РОГАНОВИЋ**

У четвртак, 11. априла ове године смрт је отргла у 77-ој години живота из наше средине особито цијењеног друга и пријатеља дра Благоја Рогановића, дипл. инж. агрономије и научног савјетника у пензији. Неочекивана смрт дра Благоја Рогановића дубоко је потресла нашу стручну пољопривредну јавност и његове бројне сараднике, пријатеље и другове.

Пок. Благоје је рођен 21. октобра 1897. у селу Трњинама, у катунској нахији, одакле се у раној младости са породицом преселио у Спуж. Нижу гимназију завршио је у ондашњој Подгорици а вишу и гимназијску матуру у Скопљу 1920. Први свјетски рат провео је у Мађарском заробљеништву. Пољопривредни факултет завршио је у Портицију, код Напуља, гдје је и докторирао 1925.

По завршетку студија вратио се у домовину 1926. и био постављен на пољопривредно добро „Добричево“ код Буприје, одакле је 1927. премјештен за управника Пољопривредне огледне

и селекционе станице у Скопље, гдје је остао до 6. априла 1941. Други свјетски рат провео је у Нишу.

У августу 1944. ступио је у народноослободилачку борбу, гдје је остао до марта 1945, када је позван у Савезно министарство пољопривреде гдје је радио на унапређење културног биља, посебно производњу и оплемењивање памука и других суптропских култура а једно вријеме и као начелник Одјељења за научно-истраживачки рад и унапређивање пољопривредне производње. Формирањем Савезне комисије за признавање сорти културног биља Југославије 1952, постао је њен први секретар. Пензионисан је 1963.

Нарочито је радио на селекцији и унапређивању суптропских биљака: памука, сезама, опијумског мака и арашида. Створио је и неке нове селекције памука и мака. Прочучавао је агро-еколошке прилике претежно у Македонији, Црној Гори, Херцеговини, Далмацији и Војводини, а након другог свјетског рата радио је на ширењу и увођењу у културу неких нових суптропских, предивних, уљаних и каучуконосних биљака не само у Македонији него и у новим рејонима производње наше суптропске литоралне зоне Црне Горе, Херцеговине и Далмације. Учествовао је у раду бројних стручних екипа на проучавању актуелне проблематике унапређивања суптропског биља у нас.

Објавио је 21 стручни и научни рад, а 3 научна рада остала су му у рукопису. Посебно мјесто и шири, не само национални значај имају они радови дра Рогановића који се односе на особине и унапређивање памука, мака и пшенице, од којих су неки цитирани и од реномираних научних радника.

Пок. Благоје је био веома запажена личност и истакнути пољопривредни, стручни и научни радник. Он с правом спада у плејаду пионира наше пољопривредне струке школованих на страни, који су постављали темеље пољопривредне науке и праксе у нас и веома складно сједињавали домаћа искуства и тековине развоја ове струке у свијету.

Одликовао се, поред солидног познавања струке, савјесним односом према послу, у чему је служио као примјер сарадницима, поглавито млађим колегама. Његова организациона способност, прецизност упутстава и истрајност у раду остаће његовим сарадницима у трајном сјећању.

Родољубље и човјечност биле су доминантне црте Благојева карактера. Оне су се зачеле у њему још у родитељском дому у којему је с кољена на кољено његован култ наше свијетле прошлости и вјерно чуване традиције националних врлина. Благоје је био достојни потомак својих славних предака, па је наш бол за

њим још већи. Из наше средине и круга његових пријатеља и другова, из редова наше пољопривредне струке, нестала је једна уважена снажна личност — чији ће лик остати трајно у нашем сјећању.

Нека је слава дру Благоју Рогановићу и нека му је хвала на свему што је учинио за своју струку и своју земљу.

*Др Љубо Павићевић*